

Володимир КАПЛІЄНКО: «Ми об'єдналися заради п'яти реформ»

Фото Миколи Білокопитова.

16 лютого 2011 року в парламенті створено депутатську групу «Реформи заради майбутнього». Як зазначається на веб-сайті її голови – народного депутата Ігоря Рибаківа, об'єднання «всебічно підтримує докорінні реформи в усіх сферах політичного, економічного та суспільного життя країни, успішно розпочаті Президентом Віктором Януковичем та його урядом». Роботу Кабміну Юлії Тимошенко група називає провальною, а урядові Миколи Азарова ставить «тверду» четвірку.

Водночас, як зазначив в інтерв'ю «Вічу» заступник голови групи, народний депутат України Володимир КАПЛІЄНКО, «Реформи заради майбутнього» мають амбітні цілі, діють цілком самостійно й не збираються йти в фарватері Партії регіонів. Політик докладно розповів про поточну діяльність і подальші плани групи, а також спрогнозував, чи вдасться знову потрапити до Верховної Ради після парламентських виборів 2012 року.

– Будемо відверті: широкому загалові об'єднання «Реформи заради майбутнього» поки що маловідоме. Чи могли б коротко розповісти про ваших колег – членів депутатської групи? Що стало мотивацією для спільної роботи?

– Нині група налічує 20 народних депутатів, які об'єдналися заради досягнення спільної мети. Законодавча мета – провести реформи за п'ятьма напрямками: в земельній та освітній сфері, галузі житлово-комунального господарства, системі енергозбереження та соціального захисту, насамперед у пенсійній сфері. Це те, чого нині Україна потребує найбільше. Політична мета – більшість із нас хотіла б залишитися в політиці після виборів до Верховної Ради в 2012 році. Можливо, в парламенті, можливо, за його межами. А гуртом, як то кажуть, і батька легше бити.

Тепер стосовно нашої команди. Голова депутатської групи – Ігор Рибаків. Це єдина людина в парламенті, яка змогла довести справу до кінця й створити об'єднання народних депутатів. Такі спроби робили не лише ми, проте в інших парламентаріїв все закінчилося безрезультатно.

У команді «Реформи заради майбутнього» є професори, академіки, зокрема народний депутат України Віталій Курило. Іван Плющ і Павло Мовчан не потребують представлення. У нас є фахівці будівельної галузі – Арнольд Радовець, сільського господарства – Іван Сідельник, охорони здоров'я – Раїса Сорочинська-Кириленко,

морської галузі – Юрій Крук. Питаннями зовнішньої політики «опікуються» Тарас Чорновіл і Петро Гасюк, юридичними справами – Валерій Камчатний.

Депутатська група вже має можливість опрацювати всі без винятку законопроекти, які вносяться до сесійної зали. Сформовано експертну раду, юридичну групу з 5 осіб, 7 аналітичних груп.

Рішення члени групи приймають консолідовано. Наголошую: в цьому ми самостійні, не оглядаємося ні на кого. Наприклад, після провокацій 9 травня у Львові «Реформи заради майбутнього» заявили про необхідність відкликати закон про використання червоного прапора. До речі, ми обговорювали законодавчу пропозицію щодо повної заборони символіки тоталітарних режимів, до якої належить і червоний прапор із серпом і молотом, але потім відмовилися від цієї ідеї, бо інакше це сприймалося б як конфронтація нашої групи з фракцією Компартії.

Ми виступили з доволі різкою критикою стосовно законопроєкту № 7532 «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань державних закупівель». Вважаємо, в нинішньому вигляді його не можна приймати.

Також зазначу, що група підтримує внесення до порядку денного й опозиційних законопроєктів. Але коли до сесійної зали вносяться суто популістські односторонкові ініціативи, то зрозуміло: все це потрібно лише для того, щоб зробити на їхній основі політичну заяву.

– Голова депутатської групи Ігор Рибаків каже, що група

позиціонує себе як «добровільне об'єднання реформаторів». Водночас критики можуть зауважити, що ви лише підтримуєте реформи, а не ініціюєте їх.

– Насамперед хочу нагадати, що група створена лише кілька місяців тому. У чому є проблеми? У дуже великому обсязі роботи. На відміну від інших фракцій, де роками могли напрацювати законодавчі ініціативи, в нас немає такого досвіду. Складнощі полягають у тому, щоб дати ідеї зовнішню оболонку. Нині, наприклад, готуємо презентацію проєкту земельної реформи, над якою працювали півтора місяця. Вже є концепція, календарний план, усі необхідні документи.

Звертаюся до журналістів, представників громадських організацій: підкажіть нам, критикуйте – ми повністю відкриті до спілкування й справді хочемо вплинути на ситуацію в країні. Можливо, мені й не вдасться в 2012 році потрапити до парламенту, то я хочу нині реалізувати себе.

– Коли в апараті Верховної Ради групу «Реформи заради майбутнього» зареєстрували, її прес-служба поширила інформацію, що до нового об'єднання бажають увійти й інші народні обранці. Коли очікуєте на поповнення?

– Для нас не є принциповим питанням кількість депутатів, що входять до групи. Але, звісно, ми відкриті до співпраці. Якщо виявлять бажання приєднатися люди, які не шукають якоїсь особистої вигоди, вони працюватимуть у команді «Реформи заради майбутнього». Однак нещодавно ми відмовили

Дати 22 червня 1889

За ініціативою Отто фон Бісмарка Німеччина першою у Європі запровадила пенсії за віком.

Пенсійний фонд у Пруссії було створено ще 1825 року (щоправда, не для робітників, а для чиновників), а з 1889-го організовано державну систему пенсійного забезпечення: соціальне страхування стало обов'язковим і базувалося на внесках. Підґрунтям одержання пенсії також були раніше сплачені кошти.

Того ж року за активної участі Бісмарка було прийнято Закон про страхування за інвалідністю і віком, що охоплював усіх робітників, а також виробничих службовців із річним доходом до 2 000 рейхсмарок, і передбачав вихід на пенсію після досягнення 70-річного віку. Проте в результаті реформи 1913 року для чиновників створили окрему систему з пільговими умовами страхування. Такий розподіл пенсійних виплат проіснував до 1945 року, коли було розформовано Імперське страхове відомство.

У законах про нове регулювання страхування робітників і службовців від 23 лютого 1957 року було збережено загальні принципи концепції пенсійного забезпечення «залізного канцлера». Однак запровадили так звану динамічну пенсію: її розміри розраховували індивідуально з урахуванням як зроблених внесків (тобто стажу роботи та розміру попередньої заробітної плати), так і поточної зарплати, передбачалося також регулярне підвищення пенсій відповідно до загальноекономічного розвитку й зростання заробітної плати в країні.

Право на пенсії діставали особи, які досягли 65 років і сплачували страхові внески протягом не менш ніж 15 років (реформа 1972 року передбачала вихід на пенсію з 63-річного віку, якщо страховий стаж становить не менш як 35 років). До речі, сьогодні пенсійні внески сплачуються тільки із заробітків, що не перевищують 6000 євро, або 5000 доларів США, на місяць. Якщо заробітна плата, яку отримує особа, істотно більша, внески все одно потрібно платити тільки з 6000 євро.

У листопаді 2010 року Кабінет міністрів ФРН ухвалив рішення про збільшення з 2012 року пенсійного віку в Німеччині з нинішніх 65 до 67 років. Проте підвищення вікової планки для німецьких пенсіонерів усе ще не досить для того, щоб держава впоралася з виплатою пенсій: сьогодні в Німеччині в середньому четверо працюючих німців утримують двох пенсіонерів.

ю. ц.

трьом парламентаріям, за якими стояли серйозні ресурси, що могли б посилити ефективність нашої роботи.

– Ви є заступником голови і групи «Реформи заради майбутнього», і партії Йосипа Вінського «Народна влада». Чи співпрацюють між собою ці структури?

– Заступником голови «Народної влади» є також член депутатської групи Геннадій Задирко. Ми мали тривалі розмови стосовно активної діяльності в рамках «Реформи заради майбутнього» з Йосипом Вінським – людиною, яку я безмежно поважаю. Наша соціал-демократична ідеологія, наприклад, щодо підтримки земельної чи пенсійної реформ коригується з баченням колег по групі. Тому така інтелектуальна співпраця справді існує.

– До речі, у програмі «Народної влади» є положення про те, щоб «повернути роздані за безцінь державні підприємства й державні монополії, котрі свого часу були фактично вкрадені в громадян України».

– Я цілковито підтримую реприватизацію підприємств, які не дотримуються умов приватизації або викупу й діяльність яких завдає шкоди територіальній громаді чи державі загалом. До тих, хто виконує всі умови від початку й до кінця, як, наприклад, власник «Криворіжсталі», жодних питань не буде.

Як представник соціал-демократичної ідеології поділяю тезу, що держава не має «триматися» за свій господарський комплекс. Вона повинна відпрацювати новітню технологію, приміром, побудувати фабрику з будівництва, умовно кажучи, місяцеходів, дати держзамовлення в наукові установи, створити нові робочі місця й через деякий час продати цей завод інвесторіві, вклавши отримані кошти в наступний проект для відпрацювання й розвитку нових технологій. Тоді ми справді рухатимемося вперед. Доки влада цього не зрозуміє, майбутнього в Україні не буде.

– Як у цілому оцінюєте нинішню економічну ситуацію в країні?

– Як переддефолтний стан: дуже великий зовнішній борг, триває нищівне використання єдиного казначейського рахунку на ті чи інші витрати. За це критикували попередню владу, але хибна практика продовжується. Відсутнє чітке розуміння того, якою буде наша держава в 2020 чи 2030 році. Як професійний проектний менеджер (маю відповідний сертифікат, зареєстрований на Лондонській біржі), взагалі не можу зрозуміти такого підходу. Водночас є позиція, яку займаю свідомо: я справді

підтримую реформи, що їх розпочав нинішній Президент. Не можна було залишати державу в стані, до якого довели попередні керманічі. Але пізніше буде дано оцінку й нинішній владі, все суспільство її дасть. Та й нині вже зрозуміло, що є багато проблем, розв'язувати які навіть не починали. Ви їх бачите.

Україна не виживе без реформ. І якщо нинішнє керівництво здатне втілити їх у життя, то цьому потрібно всіляко сприяти. А коли кажуть, мовляв, люди не сприймуть і не підтримають непопулярних реформ, то я хочу зазначити, що суспільство та конкретні політики, які начебто транслюють його думку, – це дві великі різниці.

– Під час зустрічі зі студентами в дискусійному клубі МАУП ви, зокрема, сказали: щоб вивести державу із занепаду, потрібно спрямувати значні матеріальні ресурси на підтримку освітньої, виробничої, медичної, бізнесової галузей. У зв'язку з цим які конкретно видатки ви плануєте скоротити, щоб збалансувати державний бюджет?

– Скажіть, а чи добуває нині Україна залізну руду, газ або нафту? Фактично ні. Ці та інші ресурси зосереджені в руках приватних власників. Рентні платежі, які вони платять, мізерні. Це потрібно міняти.

Інший приклад: «Укравтодор» у 2007–2008 роках узяв позику в 1,5 мільярда доларів для будівництва доріг. Тепер із 15 мільярдів гривень бюджету відомства 8 мільярдів ідуть на повернення тіла кредиту та відсотків. Хіба це оптимальне використання державних фінансів!? У нас же існує Пенсійний фонд, серйозні ресурси в державних і приватних накопичувальних пенсійних фондах. Чому ж не можна ці кошти спрямувати на фінансування таких структурних проектів?

Наступний крок – це, звичайно, модернізація. Скільки може Україна продавати сировину!? Чому ми не розуміємо, що за такими підприємствами як, наприклад, «Південмаш», майбутнє. Держава має додати незначних фінансових зусиль, щоб зробити прорив у галузі космічної техніки, зберіганні ядерних відходів, обслуговуванні військової інфраструктури тощо. Але держзамовлень немає й усе занепадає. А потім люди ножівками пиляють завод на брухт.

У 1991 році Міжнародний валютний фонд навчав нас, що вільний ринок – це майбутнє України. До чого це призвело, бачимо: нам поламали систему державної підтримки, держзамовлення.

– Група «Реформи заради майбутнього» заявляла, що без прийняття антикорупційного законодавства корупція в державі

зведе нанівець усі добрі починання. Чи задоволені ви текстом законодавчого акта «Про засади запобігання та протидії корупції», направлено на підпис Президентів?

– Ми також боролися за ухвалення цього закону. Нині законодавчий акт прийнятий, але ж його потрібно ще й виконувати. От як на зустрічах із людьми запитую: хто з вас бодай раз не давав хабара? Встає хіба що якась старенька бабуся. На жаль, Україна є європейською лише за територією. Ментально ми азіатська держава: кожному несемо, кожному вклоняємося. Тому всім нам потрібно змінювати свій світогляд. Кожен може й повинен впливати на майбутнє своєї держави.

– Якою бачите концепцію земельної реформи в Україні?

– Громадянин України може володіти земельним паєм до 300 гектарів. Нерезиденти України не мають права отримувати землю у власність. Ми не дозволимо повторити досвід Литви, Аргентини, Мексики, де землю масово скупили іноземці. Великі підприємства можуть обслуговувати землю, беручи її в оренду в держави. Для цього утворюється державний земельний банк. До того ж земля передаватиметься в оренду лише на відкритих аукціонах. Убезпечить від спекуляції норма: якщо придбану землю власник хоче продати вже через 5 років, то має сплатити державі 50 відсотків її вартості. Наразі ми готуємо презентацію проекту реформи у своїй депутатській групі, потім представимо його на розгляд експертного середовища й після цього внесемо до сесійної зали.

Уже нині можна сказати, що критикуватиме проект реформи передовсім земельне лобі. Дивіться: нині 30,5 мільйона гектарів усіх земель сільськогосподарського призначення перебуває в приватній власності. Площа земель, переданих у короткострокову оренду, становить 17,5 мільйона гектарів. Ще 7 мільйонів – в оренді на 50 років. Наведу вам довідку: «Українські аграрні інвестиції» мають 330 тисяч гектарів в оренді, «ММК ім. Ілліча» – 225 тисяч гектарів, «Нафтагро» – 200 тисяч, «Миронівський хлібопродукт» – 180 тисяч, «Астрата-Київ» – 180 тисяч, «Декор» – 163, Агрохолдинг «Мрія» – 158 тисяч.

– Чи підтримає група урядовий проект пенсійної реформи?

– Ми хотіли б реальної реформи, а проект, який було внесено віце-прем'єром, міністром соціальної політики Сергієм Тігіпком, – це маскуваність дірки в бюджеті Пенсійного фонду. На кінець діяльності попередньо-

го уряду дефіцит Пенсійного фонду становив 56 мільярдів гривень. Це ж катастрофа для цієї застарілої радянської системи пенсійного страхування! Нині нічого не змінилося, але вже називаються інші розміри дефіциту Пенсійного фонду – 30 мільярдів, 20, а то й менше. Реальні показники продовжують маскувати.

У демократичних країнах солідарна система забезпечує лише мінімальний прожитковий рівень. А можливість отримувати гідну пенсію дає участь у державних чи приватних накопичувальних пенсійних фондах. Де все це в Україні? Де переорієнтація доходів Пенсійного фонду на розвиток економіки нашої держави? Німеччина, Австрія, Португалія, Франція працюють за цим принципом, і там саме соціальні фонди є головним донором економіки цих країн.

Експерти, які почали працювати з нами над розробкою проекту пенсійної реформи, наразі відмовилися продовжувати роботу, сказали, що реформа буде вкрай непопулярною. Звісно, той, хто прагне змінити систему соціалізації, за визначенням втратить у популярності. Хоч би що ми зробили, знайдеться чимало критиків, котрі скажуть, що пенсійна реформа – це ганьба, знущання над старшим поколінням, порушення 22-ї статті Конституції. Але реформу обов'язково треба проводити. Якраз заради майбутнього громадян України, нинішніх і наступних поколінь.

– І насамкінець: якими бачите перспективи групи «Реформи заради майбутнього», а також нинішньої владної команди щодо парламентських виборів 2012 року?

– Почнімо з групи. Упевнений, що ми значно активізуємо свою діяльність. Можливо, цим спровокуємо певний конфлікт із більшістю у Верховній Раді. Парламентські вибори 2012 року – це для кожного з нас випробування. Відверто кажучи, все залежить від того, яке виборче законодавство буде прийнято. Якщо таке ж, як на останніх місцевих виборах, то я розумію, що до Верховної Ради потрапити не вдасться. Але ми, безперечно, боротимемося. Дуже хотів би, щоб Господь Бог дав можливість мені та моїм колегам попрацювати далі на державу.

Стосовно прогнозів для влади, то нині вона рухається ризикованим шляхом. За деякими напрямками призупинено стрімкий темп реформ. Це може призвести до того, що рейтинг Партії регіонів похитнеться. Важкі рішення потрібно приймати вчасно.

Розмову вів Олексій СИЩУК.

КАК ОНИ СНИМАЛИ ПРЕЗИДЕНТА

Дати 17 червня 1972

Американська поліція заарештувала п'ятого зловмисників, котрі встановлювали електронні підслуховуючі пристрої та фотографували документацію в штабі кандидата в президенти від Демократичної партії Джорджа Макговерна на території готельного комплексу «Уотергейт» (м. Вашингтон). Скандал, що спалахнув унаслідок цього, поклав край політичній кар'єрі тоді ще чинного президента-республіканця Річарда Ніксона.

Це сталося за чотири місяці до президентських виборів 1972 року, на яких Ніксон був переобраний на другий термін. Уже в серпні 1972 року він відмовився надавати прокуратурі коментарі стосовно системи урядового аудіоконтролю й записаних в Овальньому кабінеті плівки, що документували розмови Ніксона з помічниками. 6 лютого 1974 року Палата представників Конгресу США схвалила процедуру імпичменту Ніксона, але він знову відмовився передати слідству наявні в нього документи, посилаючись на привілеї виконавчої влади. Однак у липні 1974 року Верховний суд США одноголосно визначив, що президент таких привілеїв не має, і наказав йому негайно передати плівки прокуратурі.

30 липня 1974 року юридичний комітет Палати представників затвердив три пункти імпичменту й рекомендував Конгресу звільнити президента з посади. Хоча Ніксон і продовжував заперечувати свою причетність до справи, він змушений був піти у відставку 8 серпня 1974 року, однак місяць по тому був звільнений від кримінального переслідування своїм наступником Джеральдом Фордом.

Слово «Уотергейт» увійшло до політичного словника багатьох мов світу. Його вживають, коли йдеться про скандал, що призводить до краху кар'єри глави держави або кризової ситуації в ній. За аналогією: «Ірангейт» за часів Рейгана, «Монікагейт» – Клінтона тощо.

Ю. Ц.

